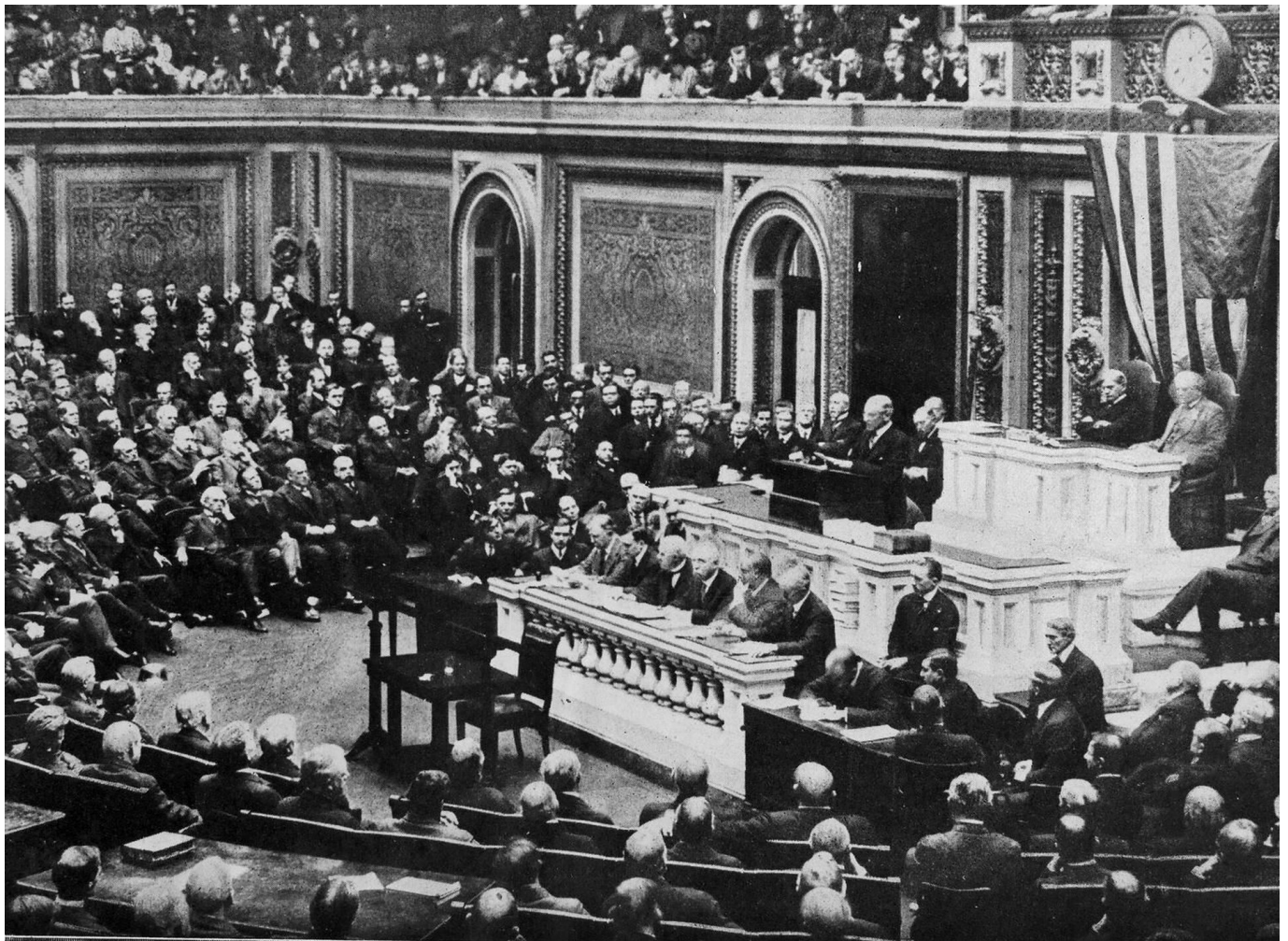

Przystąpienie USA do wojny

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

-
- Źródło: *Tekst orędzia prezydenta T. W. Wilsona*, dostępny online [w:] *Czternaście punktów Wilsona*, Wikipedia.org.

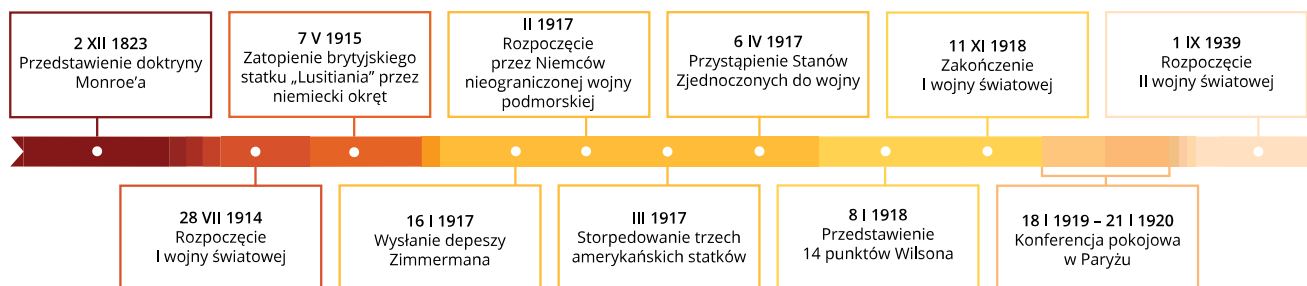
- Źródło: Erik Larson, *Tragedia Lusitanii*, tłum. M.Wyrwas-Wiśniewska, rozdz. Ostatnia Zniewaga, Katowice 2016.
- Źródło: M. Jefferson, *Our trade in the Great War*, *Geographical Review*, Vol. 3, No. 6, 1917, s. 477.
- Źródło: *Oświadczenie prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona*, [w:] S.B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, *Wiek XX w źródłach*, Warszawa 1998, s. 35.

Prezydent Thomas Woodrow Wilson przed Kongresem Stanów Zjednoczonych. W czasie tego wystąpienia nastąpiło zerwanie stosunków dyplomatycznych z Niemcami, 3 lutego 1917 r.

Źródło: Harris & Ewing, domena publiczna.

Stany Zjednoczone długo pozostawały na uboczu wielkich wydarzeń rozgrywających się na Starym Kontynencie. Sformułowana na początku XIX w. doktryna Monroe'a przez ponad 100 lat stanowiła fundament amerykańskiej polityki izolacjonizmu. W myśl jej założeń Stany Zjednoczone odżegnywały się od jakichkolwiek prób ingerowania w wewnętrzne sprawy Europy, ale też sprzeciwiały się próbom ingerencji w ich własne sprawy, podejmowanym przez mocarstwa europejskie. I wojna światowa to zmieniła. Po raz pierwszy – choć na krótko – Ameryka wzięła czynny udział w rozwiązywaniu konfliktów w Europie.

Twoje cele

- Zabierzesz głos w dyskusji o tym, czy i kiedy udział w wojnie jest lepszym wyborem niż trwanie w pokoju.
- Scharakteryzujesz przesłanki, którymi kierują się politycy w podejmowaniu decyzji najwyższego rzędu.
- Ocenisz mechanizmy i skutki działania różnych grup nacisku.

Przeczytaj

Neutralni izolacjoniści

Thomas Woodrow Wilson – 28. prezydent Stanów Zjednoczonych w latach 1913–1921; zdecydował o przystąpieniu Stanów Zjednoczonych do wojny.

Źródło: Harris & Ewing, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Przez pierwsze dwa i pół roku Amerykanie zachowali neutralność w obliczu toczącego się w Europie konfliktu. Wiele było tego powodów. Rząd Stanów Zjednoczonych obawiał się, że opowiedzenie się po którejkolwiek stronie – czy to państw ententy, czy państw centralnych – spowoduje rozłam w wieloetnicznym społeczeństwie. Amerykanie pochodzenia niemieckiego i irlandzkiego reprezentowali postawę wroga wobec Wielkiej Brytanii. Amerykanie pochodzenia brytyjskiego z kolei popierali kraje koalicji, odwołując się do wspólnych więzów tradycji i kultury. Zachowaniu neutralności przez Amerykanów sprzyjała także polityka gospodarcza. Dzięki wojnie Stany Zjednoczone zaczęły wchodzić na rynki

europejskie, a przemysł i rolnictwo amerykańskie zaspokajały wciąż wzrastające potrzeby państw uczestniczących w konflikcie. Wojna zatem napędzała dobrą koniunkturę gospodarce amerykańskiej. Opowiedzenie się w konflikcie po jednej ze stron zamknęłoby dla towarów amerykańskich rynki krajów stojących po przeciwnej stronie.

Tonąca „Lusitania”

Ostatecznie jednak, pod wpływem wydarzeń wojennych, Stany Zjednoczone zaangażowały się w wojnę po stronie ententy, a przeciwko państwom centralnym.

Wiele czynników na to wpłynęło, lecz punktem zwrotnym, decydującym o sympatiach Amerykanów, okazało się zatopienie przez niemiecki okręt podwodny ([U-Boot](#)) brytyjskiego statku pasażerskiego „Lusitania”, ze 128 obywatelami Stanów Zjednoczonych na pokładzie, w maju 1915 r. Już wcześniej Amerykanie z wielkim niepokojem spoglądali na poczynania Niemców. Rozpoczęcie przez Niemcy nieograniczonej wojny podmorskiej w lutym 1917 r. radykalnie zmieniło sytuację. Wszystkie statki – nie wyłączając pasażerskich i handlowych – które pojawiały się w strefie morskiej wokół Wysp Brytyjskich, były zatapiane przez niemieckie łodzie podwodne. Statki amerykańskie nie wypływały więc z portów, a towar, który miał być na nich przewieziony do Europy, zalegał na nabrzeżach. Sytuacja ta groziła Stanom Zjednoczonym kryzysem gospodarczym, gdyż eksport na Stary Kontynent stanowił ponad połowę całego eksportu amerykańskiego. Zatopienie „Lusitanii” miało natomiast duży wpływ na zmianę nastrojów amerykańskiej opinii publicznej w kwestii neutralności USA.

Niemieckie okręty podwodne w porcie w Kilonii w 1914 r. U-Booty siały w tamtym czasie postrach na morzach i oceanach. Jakie kraje na początku wojny dysponowały największą ilością okrętów podwodnych? Informacji poszukaj w Internecie i w innych źródłach.

Źródło: Bain News Service, domena publiczna.

Tonący amerykański statek pasażerski „Lusitania”, 7 maja 1915 r. Niemcy oskarżali Brytyjczyków, że używają statków pasażerskich do przewozu broni i amunicji, w latach 80. we wraku „Lusitanii” rzeczywiście znaleziono duże zapasy amunicji. Określ, z której strony niemiecka torpeda trafiła amerykański statek.

Źródło: Bundesarchiv, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Erik Larson w swojej książce poświęconej wydarzeniom związanym z zatopieniem „Lusitanii” tak opisywał nastroje panujące w Niemczech:

” Erik Larson

Tragedia Lusitanii

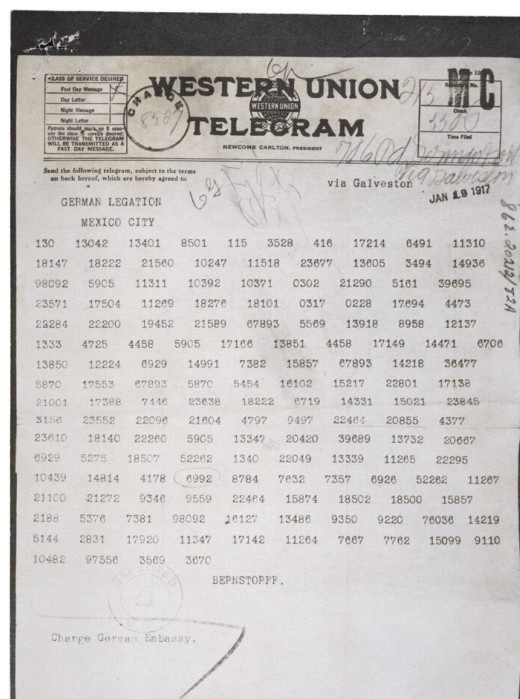
Powszechną reakcją niemiecką na zatopienie „Lusitanii” była radość. Pewna niemiecka gazeta uznała 7 maja za „dzień, który zakończył epokę angielskiej supremacji na morzach” i ogłosiła: „Anglia nie potrafi już ochronić handlu i transportu na własnych wodach przybrzeżnych; jej największy, najpiękniejszy i najszybszy liniowiec został właśnie zatopiony”. Niemiecki attaché wojskowy w Waszyngtonie powiedział dziennikarzom, że śmierć Amerykanów podróżujących na pokładzie liniowca wreszcie ukaże Stanom Zjednoczonym prawdziwą naturę wojny. „Ameryka nie wie, jakie są prawdziwe warunki na wojnie. Czytacie o tysiącach zabitych Rosjan

czy Niemców i godzicie się z tym bez skrępów. To wam wszystko wyjaśni”.

Źródło: Erik Larson, *Tragedia Lusitanii*, tłum. M.Wyrwas-Wiśniewska, rozdz. Ostatnia Zniewaga, Katowice 2016.

Słaby szyfr

Antyniemieckie nastroje w Ameryce podgrzała dodatkowo tzw. depesza Zimmermana. Arthur Zimmermann był niemieckim sekretarzem stanu (czyli ministrem spraw zagranicznych), który w styczniu 1917 r. wysłał do ambasadora Niemiec w Stanach Zjednoczonych tajną instrukcję dla posła niemieckiego w Meksyku. Ten miał obiecać rządowi w Meksyku tereny utracone na rzecz USA w 1848 r. (Teksas, Nowy Meksyk, Arizone), pod warunkiem że Meksyk wypowie wojnę Ameryce. Telegram ten został rozszyfrowany przez brytyjski wywiad i podany do publicznej wiadomości. Jego upublicznienie wywołało dalszy wzrost nastrojów antyniemieckich w społeczeństwie amerykańskim. W marcu 1917 r. zostały storpedowane trzy amerykańskie statki. Była to iskra na beczce prochu. Wahający się dotychczas prezydent Thomas Woodrow Wilson uznał te wydarzenia za wystarczające do wypowiedzenia Niemcom wojny. 6 kwietnia 1917 r. Kongres – przy niewielkiej liczbie głosów sprzeciwu – podjął decyzję o przystąpieniu Stanów Zjednoczonych do wojny po stronie państw ententy.

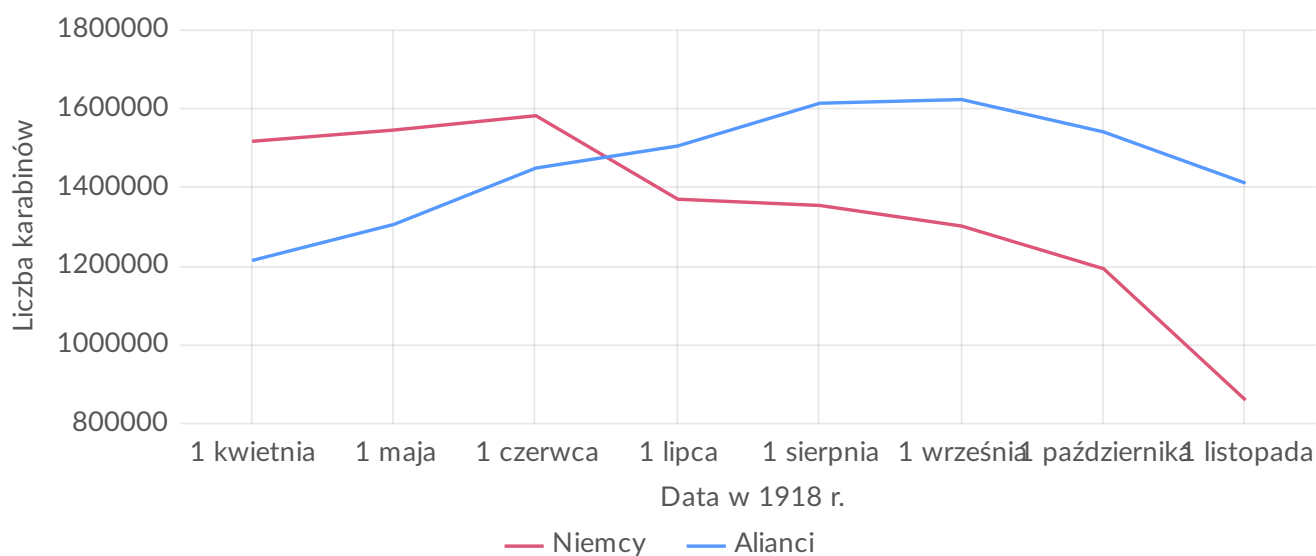

Telegram Zimmermana wysłany 16 stycznia 1917 r. przez sekretarza stanu w ministerstwie spraw zagranicznych Cesarstwa Niemieckiego Arthura Zimmermana do ambasadora niemieckiego w Stanach Zjednoczonych Johanna von Bernstorffa. Depesza stała się bezpośrednią przyczyną zerwania stosunków dyplomatycznych między Stanami Zjednoczonymi a Niemcami i wypowiedzenia wojny. W jakim celu szyfruje się wiadomości dyplomatyczne? Źródło: The U.S. National Archives, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Nie tylko świeża krew

Z punktu widzenia Europejczyków włączenie się Stanów Zjednoczonych do wojny nastąpiło w samą porę. Zmęczone przedłużającymi się walkami i brakiem perspektyw na ich szybkie zakończenie siły alianckie znajdowały się na skraju wyczerpania. Musiało jednak upłynąć jeszcze wiele miesięcy, zanim jednostki amerykańskie skompletowano, wyszkolono i przetransportowano do Europy. Większą rolę na polach bitew I wojny światowej odegrały one dopiero w ostatnich miesiącach trwania konfliktu. Do Europy przybyło ok. 2 mln żołnierzy amerykańskich. Walczyli oni u boku Wielkiej Brytanii i Francji na froncie zachodnim (bitwa pod Cambrai, tzw. wiosenna ofensywa roku 1918) oraz brali udział w starciach z Włochami. Jednocześnie amerykańskie statki przybijały do brytyjskich i francuskich portów z dużymi transportami broni.

Liczba karabinów na wyposażeniu armii niemieckiej i armii państw koalicji w 1918 r.

Liczba karabinów na wyposażeniu armii niemieckiej i armii państw koalicji w 1918 r. W którym miesiącu zaczęła się zmieniać proporcja karabinów w uzbrojeniu armii walczących na frontach I wojny światowej na niekorzyść Niemiec?

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie Leonard P. Ayers, wikipedia.org, licencja: CC BY-SA 3.0.

Gen. John Joseph Pershing, dowódca Amerykańskich Sił Ekspedycyjnych w czasie I wojny światowej, przeciwnik wojny pozycyjnej, zwolennik wojny mobilnej. Wskaż różnicę między mundurami amerykańskiego dowódcy i stojących za nim żołnierzy francuskich. Który był twoim zdaniem bardziej praktyczny w warunkach wojny i dlaczego?

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

W ślad za żołnierzami amerykańskimi przybywającymi do Europy płynęła pomoc finansowa. W czasie wojny do państw koalicji trafiło niemal 8 mld dolarów. Stany Zjednoczone, przystępując do wojny, miały status państwa sprzymierzonego, a nie sojusznika Francji i Wielkiej Brytanii. Pokazuje to, że Wilson chciał zachować dystans wobec starych potęg i odciąć się od celów, jakie sobie stawiały, uczestnicząc w konflikcie. Dla Wilsona wojna toczyła się nie o terytoria i kolonie, lecz przede wszystkim w imię ustalenia nowego ładu w Europie, opartego na demokracji, pokoju i wolności. Przekonanie to znalazło odzwierciedlenie w dorocznym orędziu o stanie państwa, ogłoszonym przez amerykańskiego prezydenta w styczniu 1918 r. Przedstawił on program pokojowy, określany jako 14 punktów Wilsona.

Ukazał w nich swoją wizję uporządkowania Starego Kontynentu po zawierusze wojennej. Po zakończeniu konfliktu Stany Zjednoczone stały się jednym z głównych graczy biorących udział w podejmowaniu decyzji na konferencji pokojowej.

Słownik

izolacjonizm

(ang. *isolationism* z fr. *isolation* – izolacja, z wł. *isolato* – oddzielony od wszystkiego, jak wyspa od lądu, od *isola* – wyspa, z łac. *insula* – wyspa) kierunek polityki zagranicznej polegający na ochronie swoich interesów przed wpływami obcymi i uszanowaniu takiego samego prawa w stosunku do innych państw

doktryna Monroe

(łac. *doctrina*), doktryna przedstawiona w 1823 r. przez prezydenta Jamesa Monroego w jego rocznym orędziu, stanowiąca fundament polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych polegającej na zachowaniu zasad izolacjonizmu

szyfr

(fr. *chiffre*), funkcja matematyczna składająca się z różnych sekwencji cyfr, służąca do utajnienia tekstu jawnego lub jego odtajnienia

parowiec

statek lub okręt napędzany turbiną parową

U-Boot

(niem.), niemiecki statek podwodny z czasów I wojny światowej

Słowa kluczowe

I wojna światowa, Stany Zjednoczone, ententa, „Lusitania”, wojna podwodna, orędzie Wilsona, Thomas Woodrow Wilson, izolacjonizm

Bibliografia

E. Larson, *Tragedia Lusitanii*, tłum. M. Wyrwas-Wiśniewska, Katowice 2016.

Wiek XX w źródłach, oprac. S.B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, Warszawa 1998.

M. Jefferson, *Our trade in the Great War*, Geographical Review, 1917.

Schemat

1

Porozumienia pokojowe będą jawnie zawierane, nie będzie już porozumień tajnych. Dyplomacja ma działać jawnie i publicznie.

2

Całkowita wolność żeglugi na morzach, poza wodami terytorialnymi, zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny, poza przypadkami, kiedy morza te będą zamknięte całkowicie lub częściowo przez działania międzynarodowe, mające na celu wykonanie międzynarodowych porozumień.

3

Zniesienie barier gospodarczych i ustalenie warunków handlu równych dla wszystkich narodów akceptujących pokój i stowarzyszonych dla jego utrzymania.

4

Wzajemna wymiana wystarczających gwarancji, tak aby zbrojenia narodowe zostały zredukowane do minimum.

5

Rozstrzygnięcie sporów kolonialnych w atmosferze swobodnej, otwartej i całkowicie bezstronnej, ale przestrzegając zasady, że interesy ludności zainteresowanej mają równą wagę co interesy Rządów.

6

Ewakuacja wszystkich rosyjskich terytoriów i uregulowanie stosunków z Rosją, Rosja ma prawo do samookreślenia swojego ustroju politycznego.

7

Belgia musi być ewakuowana i stać się w pełni suwerennym krajem.

8

Terytorium francuskie zostanie uwolnione i odbudowane. Alzacja i Lotaryngia mają powrócić do Francji.

9

Korekta granicy włoskiej, wzdłuż linii narodowościowej.

10

Stworzenie możliwości autonomicznego rozwoju narodom Austro-Węgier.

11

Rumunia, Serbia i Czarnogóra odzyskają utracone w czasie wojny terytoria, Serbii zostanie przyznany wolny dostęp do morza, stosunki między różnymi państwami bałkańskimi muszą być oparte na przyjacielskich porozumieniach, uwzględniających linie podziału wspólnot i narodowości.

12

Ludności tureckiej Imperium Osmańskiego zapewniona zostanie suwerenność i bezpieczeństwo, innym narodom zamieszkującym Imperium przysługuje prawo do bezpieczeństwa i rozwoju, oraz autonomia. Dardanele zostaną otwarte dla okrętów i statków handlowych, zabezpieczone gwarancją międzynarodową.

13

Stworzenie niepodległego państwa polskiego na terytoriach zamieszkałych przez ludność bezsprzecznie polską, z wolnym dostępem do morza, niepodległością polityczną, gospodarczą, integralność terytoriów tego państwa powinna być zagwarantowana przez konwencję międzynarodową.

14

Stworzenie Ligi Narodów, której celem będzie zapewnienie gwarancji niepodległości politycznej oraz integralności terytorialnej wszystkich państw.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Polecenie 1

Przeanalizuj orędzie prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona z 8 stycznia 1918 r. Które z punktów dotyczyły wizji stosunków międzynarodowych i stosunków z Niemcami, a które ładu europejskiego po I wojnie światowej? Wstaw poszczególne punkty w odpowiednie kolumny.

Postulaty dotyczące stosunków międzynarodowych	Postulaty dotyczące stosunków z Niemcami	Postulaty dotyczące ładu powojennego

- 12
- 9
- 4
- 5
- 2
- 11
- 7
- 14
- 1
- 3
- 13
- 10
- 6
- 8

Polecenie 2

Które z postulatów zaproponowanych przez prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona w orędziu były twoim zdaniem realne do osiągnięcia, a które nie? Uzasadnij odpowiedź.

Twoja odpowiedź

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Rozstrzygnij, czy dane z tabeli potwierdzają tezę, że czynniki gospodarcze zdecydowały o przystąpieniu USA do wojny po stronie ententy, czy raczej tezę, że polityczna decyzja o wsparciu ententy została podjęta znacznie wcześniej niż w 1917 r., co potwierdzają wskaźniki gospodarcze. Podaj dwa argumenty. Wyjaśnij na podstawie informacji zawartych w tabeli, dlaczego Stany Zjednoczone zdecydowały się na przyłączenie do wojny po stronie państw alianckich.

Wywóz ze Stanów Zjednoczonych w mln dol.

Kierunek wywozu	1914 r.	1915 r.	1916 r.
wywóz do państw koalicji	824,8	1991,7	3214,5
wywóz do państw centralnych	169,3	11,9	1,2

Źródło: M. Jefferson, *Our trade in the Great War*, *Geographical Review*, Vol. 3, No. 6, 1917, s. 477.

Tvoja odpowiedź

Zapoznaj się z oświadczeniem prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona, złożonym w Kongresie w sprawie wypowiedzenia przez Stany Zjednoczone Ameryki Północnej wojny Niemcom, z 6 IV 1917 r., a następnie wykonaj polecenia.

” Oświadczenie prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona

Już 3 lutego przedłożyłem panom nadzwyczajną zapowiedź rządu niemieckiego, iż od 7 lutego zamierza porzucić wszelkie prawa i ludzkie skrupuły i że będzie łodziami podwodnymi zatapiać wszystkie okręty, które by próbowały dotrzeć do nieprzyjacielskich portów. [...] Okręty neutralne i zaprzyjaźnione zatapia się tak samo jak okręty nieprzyjacielskie; nawet okręty szpitalne, mające wolny glejt rządu niemieckiego, zatapiano z takim samym brakiem litości i zasad. Prawo międzynarodowe rozwinęło się moralnie wśród skąpych dotąd rezultatów, ale rząd niemiecki zniósł nawet to minimum prawa pod pozorem odwetu i konieczności. Nie mam tu na myśli teraz jedynie szkód materialnych, chociaż i te są wielkie, lecz myślę tylko o skonie nie walczących mężczyzn, kobiet i dzieci. Obecna wojna niemiecka przeciwko handlowi jest wojną przeciw humanitarności i przeciw wszystkim narodom [...]. Spełniając bez wahania mój konstytucyjny obowiązek, radzę Kongresowi, by oświadczył, że ostatnia działalność rządu niemieckiego jest faktycznie wojną przeciw rządowi i narodowi Stanów Zjednoczonych, by przyjął stan wojenny, który został Ameryce narzucony.

Źródło: *Oświadczenie prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona*, [w:] S.B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, *Wiek XX w źródłach*, Warszawa 1998, s. 35.

Wymień dwie wartości, w imię których prezydent Wilson chce przystąpić do wojny.

1.

2.

Przytocz fragment, który odzwierciedla amerykańską ścieżkę legislacyjną w sprawie wypowiedzenia wojny.

Ćwiczenie 3

Przeanalizuj amerykańskie plakaty propagandowe z okresu I wojny światowej. Rozstrzygnij, które z nich są tematycznie związane ze środowiskiem wspierającym udział Stanów Zjednoczonych w wojnie, a które odzwierciedlają nastawienie środowiska pacyfistycznego. Uzasadnij odpowiedź.

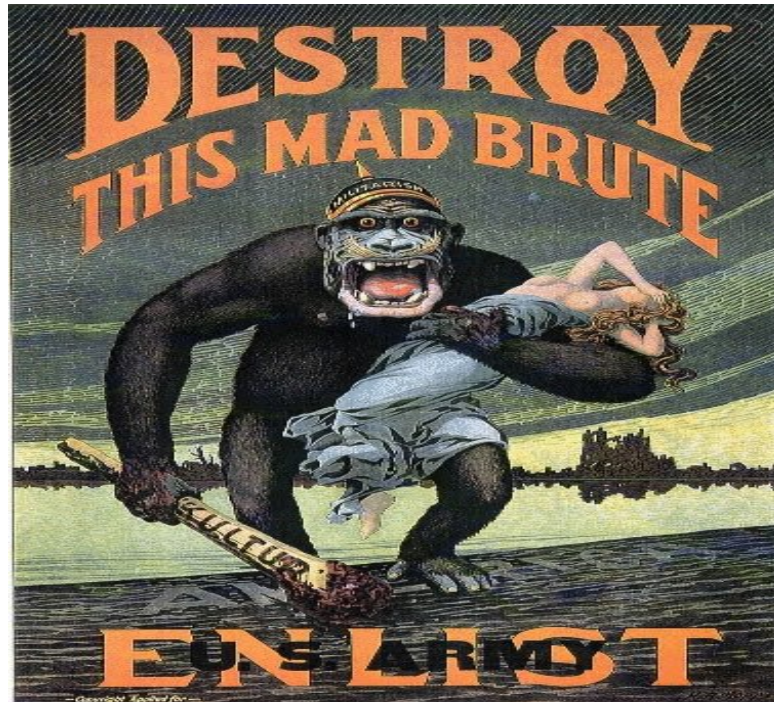
1. Plakat amerykański *Daj spokój, Ameryko! Wojna jest w porządku!*, M.A. Kempf, 1917 r.
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

2. Plakat wzywający amerykańskich skautów do walki, na dole napis: „Broń za wolność”.

J.C. Leyendecker, 1918 r.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

3. Amerykański plakat propagandowy z napisem: „Zniszcz tego szalonego brutala. Zapisz się!”. H.R. Hopps, 1917 r.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

4. Amerykański plakat z tonącą „Lusitanią” w tle; napis na plakacie: „Powinno to trwać nadal? Przyłącz się do marynarki”.

Źródło: dostępny w internecie: apjessivey.files.wordpress.com, tylko do użytku edukacyjnego.

Tvoja odpowiedź

Ćwiczenie 4

Przeanalizuj mapę przedstawiającą działania na frontach I wojny światowej i określ, gdzie głównie prowadziły działania jednostki amerykańskie. Czy udział żołnierzy amerykańskich miał znaczący wpływ na przebieg wojny?

Fronty w Europie podczas I wojny światowej.

Źródło: ContentPlus.sp.z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Tvoja odpowiedź

Ćwiczenie 5

Przyporządkuj formy wsparcia, jakiego Stany Zjednoczone udzieliły krajom europejskim w czasie I wojny światowej, do odpowiednich kategorii. Następnie określ, która forma wsparcia była twoim zdaniem najważniejsza i przesądziła o zwycięstwie państw alianckich.

Kwestie militarne	Kwestie gospodarcze	Kwestie polityczne

pomoc finansowa, eksport towarów

14 punktów Wilsona

przybycie 2 mln żołnierzy, dostarczenie broni

Twoja odpowiedź

Zapoznaj się z tekstem orędzia prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona, a następnie wykonaj polecenia.

” *Tekst orędzia prezydenta T. W. Wilsona*

1. Porozumienia pokojowe będą jawnie zawierane, nie będzie już porozumień tajnych. Dyplomacja ma działać jawnie i publicznie.
2. Całkowita wolność żeglugi na morzach, poza wodami terytorialnymi, zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny, poza przypadkami, kiedy morza te będą zamknięte całkowicie lub częściowo przez działania międzynarodowe, mające na celu wykonanie międzynarodowych porozumień.
3. Zniesienie barier gospodarczych i ustalenie warunków handlu równych dla wszystkich narodów akceptujących pokój i stowarzyszonych dla jego utrzymania.
4. Wzajemna wymiana wystarczających gwarancji, tak aby zbrojenia narodowe zostały zredukowane do minimum.
5. Rozstrzygnięcie sporów kolonialnych w atmosferze swobodnej, otwartej i całkowicie bezstronnej, ale przestrzegając zasady, że interesy ludności zainteresowanej mają równą wagę co interesy Rządów.
6. Ewakuacja wszystkich rosyjskich terytoriów i uregulowanie stosunków z Rosją, Rosja ma prawo do samookreślenia swojego ustroju politycznego.
7. Belgia musi być ewakuowana i stać się w pełni suwerennym krajem.
8. Terytorium francuskie zostanie uwolnione i odbudowane. Alzacja i Lotaryngia mają powrócić do Francji.

9. Korekta granicy włoskiej, wzdłuż linii narodowościowej.
10. Stworzenie możliwości autonomicznego rozwoju narodom Austro-Węgier.
11. Rumunia, Serbia i Czarnogóra odzyskają utracone w czasie wojny terytoria, Serbii zostanie przyznany wolny dostęp do morza, stosunki między różnymi państwami bałkańskimi muszą być oparte na przyjacielskich porozumieniach, uwzględniających linie podziału wspólnot i narodowości.
12. Ludności tureckiej Imperium Osmańskiego zapewniona zostanie suwerenność i bezpieczeństwo, innym narodom zamieszkującym Imperium przysługuje prawo do bezpieczeństwa i rozwoju, oraz autonomia. Dardanele zostaną otwarte dla okrętów i statków handlowych, zabezpieczone gwarancją międzynarodową.
13. Stworzenie niepodległego państwa polskiego na terytoriach zamieszkałych przez ludność bezsprzecznie polską, z wolnym dostępem do morza, niepodległością polityczną, gospodarczą, integralność terytoriów tego państwa powinna być zagwarantowana przez konwencję międzynarodową.
14. Stworzenie Ligi Narodów, której celem będzie zapewnienie gwarancji niepodległości politycznej oraz integralności terytorialnej wszystkich państw.

Źródło: *Tekst orędzia prezydenta T. W. Wilsona*, dostępny online [w:] *Czternaście punktów Wilsona*, Wikipedia.org.

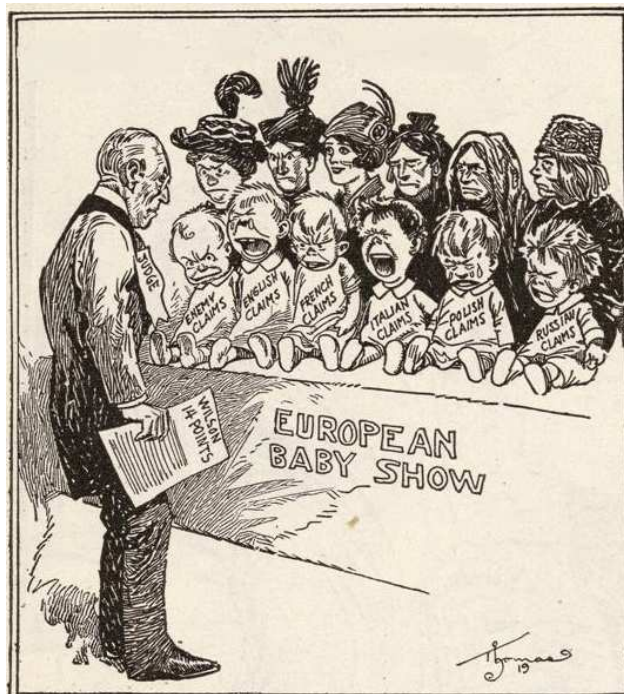
Określ, jakie były cele prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona.

Wypisz trzy, cztery wartości, które znajdują wyraz w poszczególnych punktach orędzia.

Ćwiczenie 7

Przeanalizuj amerykańską karykaturę prasową z 1919 r., nawiązującą do *baby shows* – popularnych konkursów, w których wybierano najmilsze dziecko spośród uczestniczących. Następnie wykonaj polecenia.

B.R. Thomas, amerykański plakat polityczny z 1919 r., napis na plakacie: „Europejski show dziecięcy”.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Wyjaśnij, dlaczego prezydent Wilson przedstawiony jest jako sędzia.

Wskaż dwa elementy, za pomocą których autor karykatury pokazał zderzenie idealistycznych oczekiwań prezydenta Wilsona z europejską rzeczywistością.

Oceń, czy autor karykatury sympatyzuje z którąś z postaci.

Ćwiczenie 8

Zapoznaj się z orędziem prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona zamieszczonym w ćwiczeniu 6, a następnie oceń je z punktu widzenia Niemiec.

Twoja odpowiedź

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Kalinowska

Przedmiot: Historia

Temat: Przystąpienie USA do wojny

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

zakres podstawowy

XXXVII. I wojna światowa.

Uczeń:

3. wyjaśnia okoliczności przystąpienia USA do wojny i ich rolę w konflikcie;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- ocenia, czy i kiedy udział w wojnie jest lepszym wyborem niż trwanie w pokoju;
- charakteryzuje przesłanki, którymi kierują się politycy w podejmowaniu decyzji najwyższego rzędu;
- analizuje drogę Stanów Zjednoczonych do udziału w I wojnie Światowej;
- ocenia mechanizmy i skutki działania różnych grup nacisku.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego (porównawcza);
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;

- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Wyświetlenie tematu i celów zajęć oraz wspólne z uczniami ustalenie kryteriów sukcesu.
2. Prowadzący zadaje uczniom pytanie o umiejscowienie tematu lekcji w czasie.
Pyta: W jakim okresie się znajdujemy? Co ważnego działo się wcześniej?

Faza realizacyjna:

1. Praca z tekstem. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią w sekcji „Przeczytaj” i zapisują w zeszycie minimum pięć pytań do tekstu. Uwaga: każde z pytań powinno rozpoczynać się od słowa „dlaczego” i dotyczy takich kwestii jak np. izolacjonizm USA, przyczyny zaangażowania Stanów Zjednoczonych w wojnę, udział Amerykanów w wojnie itp. Uczniowie spacerują po klasie i na umówiony dźwięk znajdują kogoś do pary, następnie zadają pytania sformułowane podczas czytania tekstu i na nie odpowiadają.
2. Praca z multimediami. Uczniowie zapoznają się ze schematem, a następnie w parach wykonują polecenie 1 – „Przeanalizuj orędzie prezydenta T. W. Wilsona z 8 stycznia 1918 r. Które z punktów dotyczyły wizji stosunków międzynarodowych, stosunków z Niemcami i ładu europejskiego po I wojnie światowej?”. Wybrana para przedstawia swoje odpowiedzi i weryfikuje ich poprawność z resztą klasy.
3. Dyskusja. Nauczyciel poleca, aby uczniowie podzielili się na kilkusobowe (np. 4- lub 5-osobowe) grupy i zapoznali się z poleceniem 2. Uczniowie w grupach przygotowują argumenty do dyskusji dotyczącej postulatów zaproponowanych przez prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona w orędziu (oceniają, które z nich były zdaniem uczniów realne do osiągnięcia, a które nie). Nauczyciel ustala czas na przygotowanie argumentów oraz czas dyskusji.
4. Uczniowie dyskutują na zadany temat, a następnie wybrane osoby przedstawiają wnioski. Wybrana osoba może je zapisać na tablicy, ewentualnie uczniowie sami

przygotowują podsumowujące notatki.

5. Uczniowie wykonują ćwiczenia nr 1-4. Nauczyciel sprawdza poprawność wykonanych zadań, omawiając je wraz z uczniami.
6. Uczniowie dobierają się w pary i wykonują ćwiczenia nr 5-8. Konsultują swoje rozwiązania z inną parą uczniów i ustalają jedną wersję odpowiedzi.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów.
2. Nauczyciel rozdaje uczniom ankietę ewaluacyjną z oceną lekcji, pracy własnej ucznia oraz pracy klasy.

Praca domowa:

1. Napisz streszczenie tekstu zawartego w sekcji „Przeczytaj”.

Materiały pomocnicze:

Wielka historia świata. Tomy 1-12 (praca pod patronatem Polskiej Akademii Umiejętności); Świat Książki 2004-2006.

E. Larson, *Tragedia Lusitanii*, tłum. M. Wyrwas-Wiśniewska, Katowice 2016.

Wiek XX w źródłach, oprac. S.B. Lenard, M. Sobańska-Bondaruk, Warszawa 1998.

M. Jefferson, *Our trade in the Great War*, Geographical Review, 1917.

Wskazówki metodyczne:

- Uczniowie mogą zapoznać się przed lekcją z sekcją „Schemat”, aby przygotować się do późniejszej pracy.